

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Mediolanen. Archiepisc.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

tio quòd venerabilem fratrem nostrum Dublinen. Archiepiscopum coëgisti, sicut accepimus, exulare, id solum per literas explicantes propter quod nunc assumpsimus scribendi laborem, sine tua non credimus conniventia contigisse quòd cum dilecti filij Lethglennen. Canonici, Ecclesia sua pastoris solatio destituta, venerabilem fratrem nostrum I. nunc Lethglennen. Episcopum, tunc autem Rosæval. Abbatem, canonicè ac concorditer elegerint, Ha. de Valon. ministerialis tuus opponere se ipsorum electioni præsumpsit, ipsius Ecclesiæ ac Canonicorum bona violenter invasit, & usque adeo contra ipsum & ejus fautores exarsit, ut venerabilis frater noster Casfellen. Archiepiscopus, tunc apostolicæ sedis Legatus, propter eum ausus non fuerit electum ipsum in Episcopum consecrare, licet electionem confirmasset ipse, cum tu dictum Dublinen. Archiepiscopum, ad quem confirmatio ejus & consecratio pertinebat, in Normanniæ partibus exulem detineres. Quia verò tuæ nobilitati non expedit Deum contra te per offensam Ecclesiæ provocare, aut in eam nos credulitatem inducere quòd ad deteriora manum extendas, si regni fueris honorem adeptus, cum de vini non possit sapore sperari quòd prius acefcet quam vasi totaliter infundatur, discretionem tuam rogamus attentius & exhortamur in Domino, ac per apostolica tibi scripta præcipiendo mandamus, quatenus cum idem Episcopus consecratus à nobis, ad gerendam Ecclesiæ suæ sollicitudinem remittatur, non impedias nec facias vel patiaris ab aliis impediri quòd minùs administrationem ejusdem Ecclesiæ tam in spiritualibus quàm temporalibus exequatur, immo dictum ministerialem tuam tradita tibi potestate compellas ut quæ vel Ecclesiæ vel Canonicis Lethglen. abstulit, restituat universa, ita quòd ex hoc omnibus liqueat manifestè quòd sine tuo consensu tanta fuerit iniquitas perpetrata. Hæc autem asperè scribimus, non ad petitionem Episcopi memorati, sed ut nostrum exprimamus affectum: quia pater filium, quem diligit, corripit, & revocare cupit errantem. Abstineas ergo, fili, diligenter ab his quæ tuam famam denigrent, & profectum impediant: ne si Deum ad iram contra te provocas, & Ecclesiam tibi reddas offensam, præter id quod dici-

tur à psalmista, *Quoniam impius non dimittat dies suos*, tuæ promotionis intercludas assensum. Datum Perusij, XIV. Kal. Octobris.

MEDIOLANEN. ARCHIEPISC.

VT nostrum prodeat de Dei vultu iudicium, & oculi nostri videant æquitatem, via regia debemus incedere, nec ad sinistram omnino nec ad dexteram declinare, ita magnum judicantes ut parvum; quia non est apud Deum acceptio personarum. Ad audientiam sanè nostram multorum relatione pervenerat quòd Cancellaria Mediolanen. Ecclesiæ vacaverat ultra annum. unde secundum Lateranen. Concilij statuta ad nos ipsius erat donatio devoluta. Volentes autem tibi solita dignitate deferre, rogavimus te attentius & mandavimus ut Cancellariam ipsam dilecto f. Henr. de Settara Subdiac. nostro, Mediolanen. Ecclesiæ Canonico, bene apud te merito, & ad hoc officium obtinendum idoneo, benignè conferres; & si post receptionem literarum nostrarum quicquam de ipsa Cancellaria contra jus acquisitum nobis ex Lateranen. decreto statueres, decernebamus illud irritum & inane. Tu verò literis nostris receptis diceris respondisse, sicut ex publico declaratur authentico, quòd Cancellariam ipsam alteri non cõtuleras, quia propter gravamina debitorum, proventus ipsius tibi erant plurimum necessarij; literis tamen nostris apertis, earumque tenore perspecto, responderes in crastino quod crederes respondendum. Porro, sicut ex alio comperimus instrumento, postquam mandati nostri audivisti tenorem, variata locutione dixisti quòd Cancellariam ipsam non poteras juxta mandatum nostrum præfato Subdiacono nostro conferre; quia, reservatis tibi proventibus, eandem Cancellariam decem mensibus jam elapsis Henrico de Lamp. concesseras. Cumque nobis hujusmodi responsionum varietas ex scriptis innotuisset authenticis, etsi secundum Apostolum omnem inobedientiam prompti simus ulcisci, adhuc tamen tibi deferre volentes, cui & in minori officio constituti, & promoti, sicut Domino placuit, ad majora, in multis & magnis detulimus, tibi dedimus in mandatis ut ad præsentiam nostram procuratorem idoneum destinares, qui tuo nomine legitimè nobis

Epist. 148.
De collatione
Cancellarie
Mediolanen.
Cap. V. nostris.
Vt eccles. benefi-
cia. c. cap. 16.
de appella-
tione.
Vide supra epist.
120.

bis ostenderet quòd dictam Cancellariam personæ idoneæ modo canonico tempore tibi competente donasses; dictus quoque H. de Lampuniam, cui dicebatur facta donatio, si vellet, ad præsentiam nostram accederet, suam justitiam defensurus. Venientes igitur ad apostolatus nostri præsentiam dilecti filij G. procurator tuus & sæpèdictus H. super varietate responsionum nitebantur re multipliciter excusare; licèt publicis instrumentis fides non facilè derogeretur, & secundùm rerum naturam vix potuisset sufficienter ostendi quòd tu id quod dictum est minimè responderes, etsi forte potuisset ostendi quòd aliud respondisses. Produxerunt autem in nostra præsentia duos testes, qui jurati dixerunt quòd in Ianuario nuper præterito fuit annus ex quo Mediolanen. Cancellarius debitum universæ carnis exoluit, & in sequenti Maio, cum consanguinei Henr. de Lampunen. frequenter apud te ac vehementer instarent ut Cancellariam ipsi conferres, te respondente quòd Cancellariæ proventibus carere non posses, ad multam tamen instantiam est obtentum ut Cancellariæ tibi retineres proventus, & jus ipsius præfato conferres Henrico. Quatuor ergo præsentibus, inter quos duo testes memorati fuerunt, in secretiore Palatij tui camera eundem H. secundùm tenorem præscriptum de Cancellaria investisti per librum, & recepisti fidelitatem ab eo, prohibens universis ne verbum istud cuiquam revelarent. Adjecit autem unus testium prædictorum, quòd postquam ad te mandatum nostrum pervenerat, & ipse H. jam Bononia rediisset, tu ei solenniter & publice tradidisti se vidente sigillum, mandans ei ut Cancellarij officium exerceret. quod & alter testis asseruit de auditu; & idem procurator tuus, quòd verum crederet esse, respondit. Henr. quoque confessus est factum; sed solennitatem facti negabat. Quia ergo post interdictum nostrum ei præsumpsisti tradere Bullam, cum traditionem ipsam saltem debuisses differre, donec nostrum consuleres beneplacitum; dilectis filiis I. Archid. & O. Lento Canonico Mediolanen. dedimus in mandatis, ut si etiam post secundum mandatum, per quod totius cognitionem negotij ad nostrum iudicium revocavimus, id ipsum cognoscere attentatum, traditionem sigilli

decernerent irritam & inanem, inhibentes Henr. ne quomodolibet eo uti præsumeret, cum plus sit Roman. Pontificem ad se aliquod evocare negotium, quam quemquam ad eum super aliquo negotio provocare. Tolerabamus autem ad tempus, ut negotij merita nobis plenius innotescerent, investituram quæ dicebatur in occulto facta fuisse per librum, licèt ecclesiastica beneficia non sint donatione clandestina conferenda, teste Veritate, quæ dicit: *Qui malè agit, odit lucem.* Ceterùm quia Cancellariæ officium memoratæ spirituale vel annexum spirituali proponebatur existere, cum Cancellarius ex officio suo multa facere debeat quæ spiritualia esse noscuntur, ac per hoc sub tenore præscripto dicebatur non debuisset conferri, cum ab omni specie mala præcipiat Apostolus abstinere; quia etiam præfatus Henr. de Lamp. licèt receptus sit in fratrem ad vacaturam præbendam, ordinarius tamen asserbatur non esse, ac per hoc Cancellariam sibi non debuisset conferri, quæ de jure vel consuetudine ordinario tantùm debet committi, cum nec Mediolanen. Archiepiscopi sed Mediolanen. Ecclesiæ Cancellarius esse scribatur, nec vacante sede Cancellarij perdat officium; (nam nec ipsum sigillum substituto Pontifice variatur) inquisitionem horum duximus prænominatis I. Archid. & O. Lento Canonico Mediolanen. committendam; per apostolica scripta præcipiendo mandantes quatenus omni contradictione & ap. cessante, Deum habentes præ oculis, gratia & timore postpositis, sine personarum acceptione inquirerent super præmissis diligentissimè veritatem, & ne veritas celaretur, testes qui eis nominarentur, si se gratia vel timore subtraherent, per censuram eccl. compellerent perhibere testimonium veritati, & quod super omnibus invenirent, sub litterarum suarum testimonio ad sedem apostolicam destinarent; ut per inquisitionem ipsorum sufficienter instructi, negotium ipsum melius decidere valeremus. Ipsi verò mandatum apostolicum fideliter exequentes, convocatis Mediolanen. Ecclesiæ ordinariis, & per pœnam excommunicationis cõpulis dicere sub iurifurandi religione de facto Cancellariæ, quia noverant, super præmissis articulis veritatem, attestaciones suas redactas in

scriptis, sigillo munitas, ad nostram præsentiam transmiserunt. Interdixerunt etiam eidem H. administrationem sigilli, sicut ex literis eorum accepimus, juxta formam mandati nostri, de consilio sapientum. Cùmque sapiedictus H. de Lamp. cum patre suo Rogerio propter hoc nostro se conspectui præsentasset, copiam allegandi pro se liberam ac benignam in communi concessimus auditorio. Qui per Advocatum proposuit, quòd delegati prædicti sine inquisitione spoliaverunt eum executione sigilli, contra nostri mandati tenorem, cùm ipsius sigilli traditio non fuerit facta post secundum mandatum. & ideo primo loco restitutionem sibi fieri postulabat. Formam verb concessionis nitebatur multipliciter excusare, proponens quòd in retentione fructuum simoniaca pravitas nullatenus intercessit, tum quia officium Cancellariæ nec est spirituale, nec annexum spirituali, quia licet Cancellarius quædam agat quæ spiritualia esse noscuntur, sicut ex attestacionibus liquet, ea tamen non agit ex officio Cancellarij, sed de mandato Archiepiscopi, sicut ex dictis testium comprobatur. tum etiam quia nihil emit aut vendidit, cùm simonia describatür esse studiosa cupiditas vendendi vel emendi spirituale vel spirituali annexum, præsertim cùm tu ante traditionem separaveris fructus, & ita quod tuum erat tibi retinüisti, non accipiens alienum. Se quoque ad obrinendum Cancellariam proponebat idoneum, cùm de mandato Romani Pont. sit Mediol. Ecclesiæ Canonicus institutus, vocem habens in Capitulo & locum in choro, & tanquam verus & plenus Canonicus in tractatibus & contractibus ipsius Ecclesiæ admittatur. Nec obstat quòd integram præbendam non habet, cùm, sicut per dicta testium est probatum, archidiaconatus ejusdem Ecclesiæ, de quo nullatenus dubitatur quin sit dignitas & officium spirituale, quandoque fuerit concessus ei qui præbendam integram non habebat. Quòd autem à sexaginta annis juxta quorundam testimonium concessa fuit tantùm ordinario præbendato de numero viginti Canonicorum, qui propriè ordinarij appellantur, sibi nocere non poterat; cùm per hoc nullum sit tibi præjudicium generatum quin ei qui de numero viginti non esset, præsertim Canonico, eandem Cancellariam

potuisses conferre. Allegabat insuper quòd etsi pactio de retinendis ad tempus proventibus intervenisset, quod ipse tamen negabat, inter te ac parentes ipsius, ipse tamen de prædicta Cancellaria purè fuit & simpliciter investitus. & ideo talis pactio sibi non debet obesse, cùm parentes nihil tibi pro eo dederint, vel promiserint. Præterea proponebat quòd cùm nullus debeat sine accusatore damnari, nec aliquid circa negotium istud actum sit in forma judicij, depositiones testium non poterant sibi præjudicium generare. Quia verb per hanc ultimam allegationem personam nostram tangere videbatur, dignum duximus causam commissæ inquisitionis & ordinem plenius explicare, ne quis quomodolibet suspicetur quòd nos in hoc negotio perperam processerimus, præsertim cùm ratio assignanda debeat esse posteris profutura. Cùm enim juris sit explorati quòd actore non probante is qui convenitur, etsi nihil præstiterit, debet absolvi, videri poterat quòd nos tibi, qui conveniebaris à nobis, malitiosè vel indiscretè onus probationis super tribus præmissis articulis imposuimus, videlicet ut ostenderes quòd prædictam Cancellariam personæ idoneæ modo canonico & tempore tibi competenti donasses. Porro cum donatio fuisset occulta, & ideo suspicione non careat, & elapso jam anno nullus omnino Cancellarius appareret, non immeritò credebatur quòd secundum Lateranen. statuta Concilij ad nos esset ipsius Cancellariæ donatio devoluta, & ideo sine culpa potuissimus ipsam conferre. Quoniam etsi locum Dei teneamus in terris, non tamè de occultis possumus divinare. Quod ergo contra illud quod prima facie justè præsumebatur pro nobis, præsertim cùm responderis prima vice quòd Cancellariam alicui non contuleras, facultatem tibi pro te probandi concessimus, non fuit gravamen, sed gratia, nec ex malitia sed ex benignitate processit. Quòd etiam de modo canonico fidem nobis fieri mandavimus, tu causam præstitisti mandato, (quod sæpe nobis per literas intimasti) & tandem probasti per testes quòd retentis tibi proventibus, officium concesseras memoratum, ex quo non immeritò contra talem concessionem fuimus suspicati, cùm & proponeretur apertè quòd illud ei personæ commise-

ras, cui secundum consuetudinem Mediolanen. Ecclesie non debuerat aliquo modo committi. Et ideo non tam ex plenitudine potestatis, quam ex officij debito, quia possumus & debemus de subditorum excessibus ad correctionem inquirere veritatem, te maxime causam & occasionem prestante, inquisitionem commisimus faciendam. Omnibus ergo diligenter auditis quaecunque fuerunt in nostro auditorio * proponenda, deliberavimus cum fratribus nostris, & in ipsa deliberatione te in tribus precipue competerimus fuisse culpabilem. circa contrarietatem responsi: quia non solum nobis, qui, licet immeriti, Iesu Christi locum tenemus, sed nec cuiquam debuisses ex certa scientia contraria respondere. circa carnalitatem animi: quia non affectu carnali, sed discreto iudicio debuisti ecclesiasticum officium & beneficium in persona magis idonea dispensare, & circa inhonestatem facti: quia non licuit ex pactione vel conventionem quacunque sub modo vel tenore prescripto concedere nudum officium, & tibi retinere proventus; cum & in Lateranen. Concilio sit prohibitum, ne quis conferendo ecclesiasticum beneficium, partem proventuum suis usibus retinere presumat; & alibi cautum reperitur in canone, quod ecclesiastica beneficia debent sine diminutione conferri. Vnde credimus distinguendum, utrum qui dat spirituale beneficium, proventus ipsius ante donationem percipiat. Nam si proventus ante donationem non percipit ipse, sed alius, & ex donatione consequitur ut ipse proventus percipiat, non est dubium intercedere simoniacam pravitatem. Si vero ante donationem perceperit ipse proventus, credimus etiam distinguendum, utrum ante donationem constituat ut ipsi proventus retineantur ad tempus pro causa justa & necessaria, an conveniat cum eo qui accipit beneficium, seu cum mediatore quocunque, ut officio illi concessio retineat ipse sibi proventus. Primum enim membrum credimus esse licitum; secundum autem dicimus non licere, ne viam aperiamus his qui pravitatem suam satagunt palliare. Quia vero majorum excessus majori debent severitate puniri, cum juxta divina legis oraculum si sacerdos, qui est unctus, peccaverit, faciet delinquere populum, quod inhoneste super retentione pro-

ventuum presumpstisti, de communi fratrum nostrorum consilio irritavimus, & in poenam presumptionis huiusmodi, ut in eo puniaris in quo peccaveras, a collatione dignitatis vel ecclesiastici beneficij, quod ad tuam donationem in tua primo vacabit Ecclesia, censuimus suspendendum. Ceterum quia divina docente scriptura didicimus quod melior est sapiens viro forti, & qui dominantur animo expugnatore urbium, quantumcunque voluerimus aut vellemus, si salva possemus iustitia, (contra quam non iudicamus nos posse, cum simus in sede iustitiae constituti) praefaram Cancellariam praedicto Subdiacono nostro conferri, saepedictum tamen H. de Lamp. non invenimus ita culpabilem, ut eum exigente iustitia ipsa Cancellaria privare possimus; cum etsi parentes ejus ex simplicitate deliquerint, nihil tamen pro eadentes, aut etiam promittentes, ipse tamen investituram Cancellariae, sicut verus Canonicus, & cui ratione canonicatus de jure non poterat opponi defectus, sine pactione qualibet & conventionem recepit. nec etiam fuit sufficienter probatum quod Cancellarius ex officio suo faciat spiritualia memorata, cum ea potius de jure communi ad Archidiaconi spectent officium, representare videlicet ordinandos Episcopo, & illos examinare, ponere Abbates & Abbatissas in sede. quae cum probatum sit per aliquos testium Cancellarium facere de mandato Archiepiscopi, de speciali potius quam de generali mandato videtur intelligi. Verum quod delegati praescripti scripserunt se interdixisse illi officium Cancellarij secundum apostolici formam mandati, de consilio sapientum, cum ab eis super hoc appellatum non fuerit, nec aliquid contra probatum, de rigore juris, ex quo praesumitur legitime factum, potuissemus illud decernere observandum. Sed misericordia, quae super exaltat iudicium, nos induxit, ut quod in contemptum nostrum creditur esse factum, de benignitate sedis apostolicae remittamus, cum ad poenam illi sufficiat, quod propter hoc secundo ad sedem apostolicam laboravit. Datum Petrusij IX. * Octobris.

Papa nihil potest adversus iustitiam.

* Kal.

